

Reinier Bresser
Los zand

Gibbon Books

Is er een voorgeschiedenis? Er is altijd een voorgeschiedenis.

In dit geval van de man die als een angstig kind de dealingroom van Goldstein & Kahn uit liep, toen hij hoorde dat zijn zusje Fanny in de Noordzee bij Wassenaar was verdronken. Die een dag na haar uitvaart op de handelsvloer terugkeerde en daar dingen zag die hij niet eerder had gezien (alsof de enorme ruimte door Scotland Yard met ninhydrine was ingespoten, waardoor alles zichtbaar werd).

En het was dezelfde man die een halfuur na terugkomst het bankgebouw alweer verliet en via de Inner Temple Gardens naar de oevers van de Theems wandelde.

Daar zag hij, in de weerspiegeling van het donkere water, de wolken voorbijrazen.

En los van de dreiging die hiervan uitging, wist hij op dat moment dat het tijd was om op te stappen.

Het leek een impulsieve actie, dit plotselinge vertrek, maar dat was het niet geweest. Impulsief gedrag was hem vreemd. Het was een opeenstapeling. De verdrinkingsdood van zijn zusje had de stapel zo hoog gemaakt dat die was gaan wankelen.

Twintig jaar lang had hij geld met geld gemaakt. Met veel succes, hij bleek te beschikken over de eigenschappen van een

geboren geldhandelaar: kalmte, koelbloedigheid, onbewogenheid en nog wat synoniemen daarvan. Daarbij was hij een handelaar met de geaardheid van een boekhouder: behoedzaam, calculerend, saai – wat zijn succes zo mogelijk nog groter had gemaakt. En hij miste de branie van de trader, ook dat had misschien geholpen – een vermomming, die iedereen op een dwaalspoor bracht. Werkelijk niemand zag aankomen dat de schuchtere figuur uit Nederland zo belachelijk veel geld zou maken. Hijzelf al helemaal niet.

Het succes had wel een prijs. Ook dat had hij niet zien aankomen, maar hij had het kunnen weten. De eerste levenswijsheid die hij op de handelsvloer hoorde, was: ‘There’s no such thing as a free lunch.’

Zijn vrouw Martha had hem verlaten en als scheidingstrofee had ze hun zoon meegekregen. Hij had enige twijfel – hoopvolle twijfel – in de stem van Alexander gehoord toen hij zei dat hij misschien wel met zijn moeder terug naar Nederland wilde (‘Wat denk jij, Pap?’), maar uiteindelijk was hij met haar meegegaan.

Daarmee was de rekening nog niet vereffend. Zijn leven, of wat daarvan over was, vertoonde alle kenmerken van een monnikenbestaan. Hij had steeds minder contact met de andere traders op de vloer. Zijn desk was als een *chambre séparée* in een rumoerig restaurant. Zijn appartement een huis zonder aanloop. Zijn maaltijden een solitaire aangelegenheid. Een geslonken leven, met als enige lichtpuntjes de enorme bo-

nussen die hij opstreek en de wandelingen door nachtelijk Londen. Maar ook tijdens die wandelingen kwam hij geen mens tegen.

Dus ja, het was een wijs besluit geweest – ingegeven door Fanny's dood – om met opgeheven hoofd het bankgebouw aan Fleet Street te verlaten. Maar of het wijze besluit ook een goede beslissing was? Naast koelbloedigheid was zijn vooruitziende blik het andere grote talent geweest. Hij kon marktbevingen voorspellen als Madame Vérité. 'The Dutchman had the gift of foresight,' zeiden zijn collega's bij Goldstein & Kahn. Maar hij merkte dat hij die gave begon te verliezen.

Sinds Gustaaf Vogel geen risico's meer nam, werd alles onvoorspelbaar.

VERA

Als de assistente van een goochelaar had Vera Schröder haar jurkje uitgetrokken: opeens was het verdwenen. Daarna volgde met dezelfde vingervlugheid haar slipje en bh.

De plagerige blik was er nog, maar er was nu een glans bij gekomen van een andere soort.

‘Voilà,’ had ze tegen hem gezegd en vrijwel onmiddellijk was ze op hem gaan zitten en deed ze allerlei dingen die ze zelfs met David, haar voortijdig overleden echtgenoot, nooit had gedaan. Ze had zich uitgesloofd als Susan Sarandon in de film *White Palace*.

Gustaaf Vogel, trader in ruste en de man op wie ze was gaan zitten, had het met verbazing ondergaan. Hij had zich voorbereid op een onhandige, aftastende onderneming,

maar van elkaar aftasten was geen sprake geweest. En onhandig was het ook niet, de vrijpartij had zich ontvouwd als een zeeanemoon.

Het gemak waarmee Vera het landschap van de intimiteit was binnengewandeld, had haar zelf ook verbaasd. Maar toch ook weer niet. Nu haar kinderen het huis uit waren en ze een vrouw alleen was, een weduwe uitsluitend zichzelf rekenschap verschuldigd, met daarbij de bestaanszekerheid van een hoge ambtenaar, had ze alle schroom van zich afgeworpen. Ze voelde zich vrijmoediger dan ooit. Alleen had de gelegenheid om die vrijmoedigheid te tonen zich lange tijd niet voorgedaan. Nu de kans daar was liet ze die niet lopen.

Het had nog even geduurd. Nadat ze Gustaaf in Brasserie De Zeeheld – het restaurant van zijn zoon Alexander – weer tegen het lijf was gelopen, was hij lange tijd uit beeld geweest. Ze had begrepen dat hij vanuit Londen definitief naar Nederland was teruggekeerd, een paar maanden in Hotel Ambassade had gewoond en daarna in de Houthavens een appartement had gekocht, een penthouse met uitzicht op het IJ. Kennelijk speelde geld geen rol.

Op een donderdag in september had hij haar gebeld. Of ze zin had om die avond een hapje te eten in De Zeeheld. ‘Ja, leuk,’ had ze geantwoord en onmiddellijk het etentje met een paar vriendinnen – een afspraak die al een maand in haar agenda stond – afgezegd.

Zij had gekozen voor de gegrilde zeebaars, hij voor een ribeye met bearnaise. Als voorafje had Alexander een plankje met charcuterie en kleine augurkjes op tafel gezet. Er was veel gepraat, maar ook nu was zij degene die het meest aan het woord was. De man tegenover haar wist hoe hij zijn mond moest houden.

Na een geslaagde avond – het was mooi weer, ze hadden op het terras van De Zeeheld aan het water gezeten, er voeren sloepen voorbij vol vrolijke mensen die naar ze zwaaiden alsof ze van koninklijken bloede waren – had Vera hem op de man af gevraagd of hij met haar meeging, naar haar huis in de Staatsliedenbuurt. Hij had haar even aangekeken, het leek erop dat hij een afweging maakte, en daarna gezegd dat hij dat best wilde.

Zij had meer wijn gedronken dan hij, dus was hij degene die mocht fietsen. Het zadel van haar roestige Batavus stond veel te laag voor zijn lange lijf, maar dat maakte op dit late uur allemaal niets uit. Ze sprong bij hem achterop en als een stel dat net op kamers woonde fietsten ze door de Nova Zemblastraat, die op deze warme avond voelde als een laan in de tropen.

Toen haar dochter Teuntje, die de gelaatstrekken had van haar overleden man, het huis uit ging, had de woning in de Bentinckstraat als een verlaten gebouw gevoeld. Vera had zich mentaal voorbereid op een leeg nest – sterker nog, ze had ernaar verlangd. Het vertrek van haar laatste kind leek

haar aanlokkelijk, omdat het de weg vrij zou maken naar een ongebonden leven. Vergelijkbaar met het verlangen dat haar dochter zelf had: het huis uit, de vrijheid tegemoet. Maar toen Teuntje vertrok, was dat verlangen verschrompeld als een verwaarloosde orchidee. Dagen achtereen had ze op het kleine balkon gezeten, starend naar de tuin van de benedenburen, zich afvragend wat ze hier nog te zoeken had.

Na twee weken was die neerslachtige bui voorbij. Als een bezetene had ze het huis schoongemaakt, haar klerkasten uitgemest en alle bric-à-brac – de overbodigheid ervan begon haar te irriteren – naar een kringloopwinkel gebracht. Het leek wel of ze elk spoor van het leven dat achter haar lag wilde uitwissen. Ze had een huisschilder uit Volendam laten komen: een mooie jongen met een gouden ooring, die in de avonduren de leadzanger was van een coverband, Tribute to the Cats. Terwijl Jaap Schilder, wat niet zijn bijnaam was, alle kamers opnieuw in de verf zette, klonk het of Piet Veerman op de ladder stond. ‘One way wind, one way wind, are you trying to blow my mind.’

Ze had gekozen voor alleen maar lichte kleuren. Er kwam weinig zon in haar huis, zeker in de winter. En ze had nu wel genoeg van al die stemmige landhuiskleuren. Het granaatappelrood in de woonkamer, het leisteenuitbruin in de keuken, het Vaucluse-okker in haar slaapkamer werden vervangen door café au lait, kiezelgrijs en oesterwit.

Dochter Teuntje was een Partij voor de Dieren-meisje maar had nog nooit op de partij gestemd, omdat ze bij de laatste verkiezingen nog geen achttien was. Haar ideeën over rechtvaardigheid en naastenliefde kwamen pas echt naar boven als er dieren in het spel waren. Zo was ze naar de Oostvaardersplassen afgereisd om herten bij te voeren toen deze na een strenge winter omvielen van de honger. Vera had dit eerlijk gezegd vals sentiment gevonden, maar dat voor zich gehouden. Haar dochter had een gevoelige natuur. Van de kinderen had zij ook het meest geleden onder het verlies van haar vader, die verongelukte toen hij hangend aan een deltavlieger boven de Franse Alpen een thermiek verkeerd had ingeschat en opeens in een valwind terecht kwam.

‘Waarom moest ie zo nodig deltavliegen!’ bleef ze vragen aan haar moeder. ‘Waarom is hij niet gewoon gaan golfen zoals al die andere mannen?’

Teuntje had een studie gekozen, volledig in lijn met haar levenshouding; ze nam de trein naar Wageningen om daar Environmental Sciences te gaan studeren. Een goede keuze, vond haar moeder, vooral ook omdat het Wageningen was. Weinig seks, drugs en rock-’n-roll daar.

Dus was Vera nu alleen, in een huis met twee jongenskamers en één meisjeskamer.

Ze had kleiner kunnen gaan wonen, maar ze hield vast aan het idee dat haar kinderen altijd onaangekondigd binnen konden vallen. Daarbij was het huis aanhouden een

mooie spaarpot voor later. Een vierkante meter in haar buurt – waar krakers ooit de dienst uitmaakten en je niet serieus werd genomen zonder hanenkam of een palestina-sjaal – was nu net zo duur als een vierkante meter in Amsterdam-Zuid.

Na de vrijpartij, die pas eindigde toen de ochtendkrant werd bezorgd, had Vera een kan water gehaald en twee grote Picardieglazen gevuld, die ze als dorstige kinderen hadden leeggedronken. Ze was op haar buik gaan liggen en had de man geobserveerd die naast haar lag. Haar stevige rechterdij had ze half over zijn lijf gelegd – het zag eruit als een beenklem uit de judosport.

‘Waarom heeft dit nog zo lang geduurd?’ had ze hem gevraagd. Hij had haar even aangekeken en gezegd: ‘Er is van alles tussen gekomen.’

Zo snel als zij haar kleren had uitgedaan, zo langzaam deed hij ze aan. Vreemd, vond Vera, voor een gewezen handelaar in effecten. Dat leek haar juist een menstype – altijd voor dag en dauw op de handelsvloer – dat heel vlot zijn kleren aan zou trekken. Maar Gustaaf Vogel nam er alle tijd voor, alsof hij bij elk kledingstuk de orde aan het herstellen was. En toen hij daar stond, in zijn keurige kostuum, was alle betovering verbroken.

Ze had hem gevraagd of hij nog plannen had die dag. En hij vertelde dat hij rond het middaguur een afspraak had met een paar jonge wiskundigen die zich bezighielden met